

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยการพัฒนาคู่มือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงการ โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอมะขาม จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้นำหลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มาเป็นรูปแบบในการ พัฒนางานซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติ (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) มาใช้ในการพัฒนาคู่มือในครั้งนี้ ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
 - 2.2 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
 - 2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาคู่มือให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญโดยใช้โครงการ ของครูโรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอมะขาม จังหวัดร้อยเอ็ด

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 7 คน

2.1.2 กลุ่มเป้าหมาย มีจำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1) ผู้วิจัย

2) ครูโรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา จำนวน 7 คน

2.1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 39 คน ประกอบด้วย

1) กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) จำนวน 7 คน

2) วิทยากร จำนวน 2 คน

3) นักเรียนจำนวน 30 คน (โดยเลือกจากนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2

(ป.4 - 6 ชั้นละ 10 คน)

2.2 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart) เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน โดยดำเนินการประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) (สุวิมล ว่องวานิช, 2544 : 13) โดยกำหนดขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ขั้นวางแผน (Plan) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หารูปแบบที่นำมาใช้

2.2.2 ขั้นปฏิบัติ (Action) ลงมือปฏิบัติตามแผน

2.2.3 ขั้นสังเกต (Observation) สังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย โดยใช้แบบสังเกต หาแนวทางในการสร้างคู่มือครู ได้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน

2.2.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflection) วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย โดยศึกษาเอกสารคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จัดสร้างคู่มือครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ประเภทของเครื่องมือ มี 8 ประเภท ได้แก่

1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ

3) แบบบันทึกการสังเกต จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

3.1) แบบบันทึกการสังเกตการสังเกตการสอนของผู้ร่วมวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

- 3.2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
- 4) แบบบันทึกการนิเทศภายใน จำนวน 1 ฉบับ
- 5) แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ
- 6) แบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่
 - 6.1) แบบประเมินโครงการงานของนักเรียน โดยนักเรียน และ ครู จำนวน 2 ฉบับ
 - 6.2) แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน จำนวน 1 ฉบับ
- 7) คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยศึกษาด้วยตนเอง
- 8) แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือครู

2.3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

- 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ครูผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการศึกษาคู่มือด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน และการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน
- 3) แบบบันทึกการสังเกต
 - 3.1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของการสาธิตการสอนของผู้ร่วมวิจัย โดยผู้ร่วมวิจัยใช้บันทึกความรู้ที่ได้รับจากการสังเกตการสอนในแต่ละครั้ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลการพัฒนาครูด้วยกิจกรรมการสาธิตการสอน
 - 3.2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัย โดยวิทยากรใช้บันทึกพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยขณะทำการสังเกตการสอนและการร่วมปฏิบัติกิจกรรม
- 4) แบบบันทึกการนิเทศภายใน เป็นแบบบันทึกผลการนิเทศภายในระหว่างวิทยากร ผู้วิจัย กับผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การช่วยเหลือผู้ร่วมวิจัย
- 5) แบบบันทึกความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนบันทึกความรู้สึก ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงานของผู้ร่วมวิจัยหลังจากการเรียนรู้ด้วยโครงงานทุกขั้นตอน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลการพัฒนาบุคลากรด้วยกิจกรรมการสาธิตการสอน

6) แบบประเมิน มี 2 ชนิด คือ

6.1) แบบประเมินโครงงานของนักเรียน ให้นักเรียน และครู ได้มีส่วนร่วม ใช้ประเมินกระบวนการทำโครงงานและหลังจากโครงงานเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อนำผลไปวิเคราะห์เพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงานของผู้ร่วมวิจัย

6.2) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้สำหรับประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิทยากรและผู้ร่วมวิจัย

7) คู่มือครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นคู่มือครูที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน ตามแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างการเขียนโครงงานเพื่อให้ครูได้ศึกษารูปแบบ

8) เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของคู่มือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.4 การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ดังนี้

2.4.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการสาธิตการสอน การสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัย การบันทึกความรู้สึกรักของนักเรียน การบันทึกการนิเทศภายใน การประเมินโครงงานของนักเรียน และการประเมินแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน และของนักเรียนจำนวน 30 คน คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 10 คน มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการวิจัย

2.4.2 คัดเลือกข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยออก

2.4.3 นำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่มาสรุปผล และทำการวิเคราะห์ หาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละชุด ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และการแปลความหมายด้วยใจเป็นกลาง โดยอาศัยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามกรอบการวิจัยในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์

3. สรุปผล

การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอมะขาม จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และ

การสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งในการพัฒนาในครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการที่ได้ดำเนินการ ศึกษาสภาพความรู้ ความเข้าใจความสามารถในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการ 5 ขั้นตอน ของผู้ร่วมวิจัยทั้ง 7 คน ก่อนการพัฒนานั้นยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจ ในการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการและการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการ ครูยังไม่เห็นความสำคัญ ส่วนใหญ่ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการก็ไม่ชัดเจน ไม่ค่อยเข้าใจในหลักการหรือแนวทางการปฏิบัติการปฏิบัติที่ถูกต้อง

ในการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนา ผู้วิจัยได้ร่วมปรึกษากับผู้ร่วมวิจัย จากการประชุมได้ข้อสรุปให้ใช้กิจกรรมในการพัฒนาครูด้วย 3 กิจกรรมได้แก่ การศึกษาคู่มือด้วยตนเอง ก่อนการอบรมปฏิบัติการ การอบรมปฏิบัติการ โดยใช้คู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การคิดและการเลือกหัวข้อของโครงการ ขั้นที่ 2 ขั้ววางแผน ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การเขียนรายงานโครงการ ขั้นที่ 5 ขั้วการนำเสนอผลงาน ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการได้อย่างชัดเจนขึ้น และสามารถนำเทคนิควิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการ 5 ขั้นตอนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการพัฒนาด้วยการจัดการกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม พบว่าผู้ร่วมวิจัยทั้ง 7 คน มีความรู้ความเข้าใจ จากการประเมินแผนการจัดการเรียนการสอน ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนได้ และมีเทคนิคสามารถนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการได้ในระดับดี ซึ่งจากผลการนิเทศของวิทยากร และผู้วิจัย พบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ร่วมวิจัยยังไม่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน จากการประเมินโครงการของนักเรียนยังมีส่วนบกพร่องอยู่บ้าง ได้แก่ การเขียนเค้าโครงโครงการ การเขียนรายงานโครงการ ซึ่งยังเขียนรายละเอียดในบางส่วนไม่ค่อยถูกต้อง การนำเสนอผลงานก็ยังเป็นการอ่านให้เพื่อนฟัง การพัฒนายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร จึงได้มีการร่วมกันวางแผน โดยใช้กิจกรรมการนิเทศภายใน ซึ่งวิทยากรและผู้วิจัยได้ดูแลและติดตามผู้ร่วมวิจัยที่ยังมีปัญหาในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และคอยชี้แนะแนวทางในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และให้มีการสังเกตกิจกรรมระหว่างผู้ร่วมวิจัยด้วยกัน ผู้ร่วมวิจัยท่านใดที่จัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการได้ดีก็ให้เพื่อนครูผู้ร่วมวิจัยได้

ไปสังเกต ได้ศึกษา ปรัชญา และหาแนวทางในการพัฒนาช่วยกัน จนสามารถพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการนำแผนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน 5 ขั้นตอน ได้อย่างชัดเจน

4. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1) การพัฒนาครู โดยใช้กิจกรรมการศึกษาคู่มือครูด้วยตนเองก่อนการอบรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในทำให้ครู โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้ร่วมวิจัยนำคู่มือไปศึกษาทำความเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ เรื่อง โครงงานในคู่มือ การเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เวลาผู้ร่วมวิจัยในการศึกษาคู่มือก่อนการอบรมปฏิบัติการ 15 วัน คือ วันที่ 1-15 พฤษภาคม 2550 ผลในการดำเนินการหลังการศึกษาคู่มือเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงานได้ และการจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ร่วมวิจัยก็สามารถศึกษาแนวทางการเขียนจากคู่มือ และคู่มือตัวอย่างการเขียนจากคู่มือครูก็สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เอง แต่ก็ยังไม่ค่อยสมบูรณ์เท่าที่ควร ตลอดจนสามารถนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้ เชนแต่ยังขาดเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ ในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงได้นำวิธีการสาธิตการสอนมาใช้ในการพัฒนาเพิ่ม เพื่อพัฒนาทักษะเทคนิควิธีการให้ครูผู้ร่วมวิจัยเกิดความมั่นใจยิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสัมพันธ์สอดคล้องกับการศึกษาของปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2543 : 129) กล่าวไว้ว่า คู่มือเป็นหนังสือที่ใช้คู่ไปกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไปเป็นคู่มือที่เสนอแนวทางหรือเทคนิควิธีดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และเป็นคู่มือที่มีได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาหรือคำอธิบายวิชาใดวิชาหนึ่ง คู่มือที่ใช้ในการพัฒนาครูเพื่อให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน เป็นคู่มือที่ให้ความรู้ และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมุ่งให้

ครูสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยใช้โครงงาน ไปใช้ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้

ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการในการวิจัยในครั้งนี้ ด้วยกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาคู่มีครูด้วยตนเองก่อนการอบรมปฏิบัติการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน ผลการพัฒนาครูในครั้งนี้ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนและมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน 5 ขั้นตอนได้ดีมากขึ้น ซึ่ง ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถพัฒนาครูผู้ร่วมวิจัยโรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยใช้โครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน และมีประสิทธิภาพ ด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นตามความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งเกิดจากความตระหนัก ความเอาใจใส่ และความตั้งใจ เห็นได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล จากเครื่องมือที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้ร่วมวิจัยทั้ง 7 คน มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงานอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมวิจัยในการดำเนินการทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ทุกคนมุ่งที่จะปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน มีการร่วมปรึกษาหารือถึงจุดเด่น จุดด้อยในการจัดกิจกรรมเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประธาน จันทรเฝ้า (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 การประชุมปฏิบัติการทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในการเขียนแผนการสอนและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงงาน 5 ขั้นตอน ตามกรอบกิจกรรมที่ 2 การสาธิตการสอนและมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงงาน 5 ขั้นตอนดีขึ้น และกิจกรรมที่ 3 การนิเทศภายในสามารถพัฒนาครูให้มีความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงงานได้เป็นอย่างดี และสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงงานในสาระต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ประคำทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ โดยใช้กลยุทธ์การจัดนิทรรศการ ด้วยการจัดนิทรรศการโครงงาน โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดย

ใช้โครงการมาให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติการในการเขียนโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ และการรายงานโครงการ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการได้ โดยเห็นจากการเข้าร่วมจัดกิจกรรมนิทรรศการโครงการ อีกทั้งให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะใน อันที่จะทำงานร่วมกันอีกด้วย นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการ ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2 ด้าน คือ ด้านตัวครู โดยครูได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดตัวครูมาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สอนให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ตลอดจนรู้จักวิธีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และ ด้านตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลให้พฤติกรรมการเรียนรู้อันเปลี่ยนไปไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน นักเรียนมีความรับผิดชอบ งานที่ครูมอบหมาย กระตือรือร้นในการเรียนและร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าพูด กับครูผู้สอนมากขึ้น นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้เองตาม ลำพัง เกิดทักษะและกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่ม และที่สำคัญนักเรียนมีความสุขสานในการเรียนรู้ (บรรพต ทองเกิด, 2546 : บทคัดย่อ) สอดคล้องกับการศึกษาของเฉลิม มาตย์วิเศษ (2546 : บทคัดย่อ) เมื่อครูได้รับการพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญโดยใช้โครงการ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน นักเรียนกล้าคิด กล้าทำและกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนที่ครูผู้สอนออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ให้ ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ ยุทธศาสตร์ โยชะพล (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า ความต้องการของการพัฒนาครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับสูง และจากการศึกษาของประสาธ ฤทธิวงศ์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีพฤติกรรมที่กระตือรือร้นที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของตนเอง โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยและเนื้อหา วิธีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้น ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล ให้นักเรียนมี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย เพื่อเชื่อมโยง ประสบการณ์จริง และจากงานวิจัยของอดุลย์ นามวิชัย (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการ ด้วยกลยุทธ์การอบรม ปฏิบัติการ ผู้วิจัยและวิทยากรเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจใน การวิเคราะห์หลักสูตรการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเขียน

แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง คลาร์ก (Clark, 2001 : 2014 – A) กล่าวว่า อุปสรรคของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน มี 3 อย่าง คือ 1) การจัดพฤติกรรมที่ทำทนายของนักเรียนในกลุ่มเล็ก ๆ ขณะทำกิจกรรม 2) การวางแผนงาน โครงงานภายในเวลาที่จำกัดของหลักสูตรที่กำหนดไว้ 3) การเผชิญกับอุปสรรคที่เกิดจากบรรยากาศภายในโรงเรียนที่มุ่งเป็นการสอนทักษะเพื่อเป็นการเตรียมสอบข้อสอบมาตรฐาน สังกัดจากงานวิจัยของโอเวน (Owen, 2002 : 563 – A) ได้ศึกษาความสามารถของนักศึกษาคูในการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่สอนในรายวิชาการระดับอุดมศึกษากับสิ่งที่นักศึกษาคูสังเกตเห็นการปฏิบัติในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยการนำการปฏิบัติที่เหมาะสมไปใช้กับการสอนโดยใช้โครงงาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคูมีเจตคติทางบวกต่อการวิจัยและทฤษฎี ปัญหาที่พบ ได้แก่ ปัญหาด้านเวลาในการเรียนการสอน การขาดแคลนรูปแบบและการสอนแบบกลุ่ม

จากการศึกษาวิจัยของโสรส เนื่ออ่อน (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์ การติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมได้ และในการพัฒนาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น ส่วนผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หลังจากผู้ร่วมวิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงานทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักวางแผน ทำงานอย่างมีกระบวนการ ในการทำงานเป็นกลุ่มรู้จักสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น เกิดทักษะทางสังคม รู้จักปรับตัว รู้จักการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกของกลุ่ม รู้จักวิเคราะห์และตัดสินใจในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในห้องเรียนหรือในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โครงงาน โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้สนใจ ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.1.1) จากการวิจัยการพัฒนาคู่มือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาคู่มือควรมีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของครู และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.1.2) จากการวิจัย พบว่าการศึกษาคู่มือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคู่มือ ดังนั้นการพัฒนาคู่มือจึงควรใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือที่หลากหลาย

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.2.1) ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนว่าต้องการจะพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมอะไร และต้องการพัฒนาศักยภาพของครูด้วยกิจกรรมอะไร

5.2.2) ควรมีการพัฒนาคู่มือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยวิธีการอื่น ๆ ที่หลากหลาย และมีการประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด